

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА КИТАЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

КУРСОВА РОБОТА

з китайської філології

на тему:

**Структурно-семантичні особливості термінів-
неологізмів у сучасному юридичному дискурсі
китайської мови**

Студентки IV курсу, групи Пкит 11-19
факультету східної та слов'янської філології

денної форми навчання

Освітньої програми

Китайська мова і література та переклад, західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.06 Східні мови та літератури (переклад включно),

перша китайська

Коновал Вікторії Євгенівни

Науковий керівник :

к. п. н., доц. Шевченко К.В.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

КИЇВ — 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	5
1.1. Дослідження понять “термін” та ”термінологія” у сучасній лінгвістиці.....	5
1.2. Поняття юридичних термінів та їх класифікація у китайській мові.....	7
Висновки до 1 розділу.....	11
РОЗДІЛ 2. ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СУЧАСНОЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ	12
2.1. Іменники як основа дослідження юридичної термінології.....	12
2.2. Методи дослідження юридичної термінології сучасної китайської мови.....	17
Висновки до 2 розділу.....	20
РОЗДІЛ 3. СЕМАНТИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕРМІНІВ- НЕОЛОГІЗМІВ У ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ	22
3.1. Особливості юридичного дискурсу китайської мови.....	22
3.2. Семантико-стилістичні особливості термінів-неологізмів у юридичному дискурсі китайської мови	26
Висновки до 3 розділу.....	34
ВИСНОВКИ	35
恢复.....	37
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	40

ВСТУП

Актуальність теми зумовлена стрімким розвитком суспільства і зростанням міжнародних зв'язків. Тому виникає необхідність у нових термінах для вираження нових юридичних концепцій, інститутів та процедур. Це може бути пов'язано зі змінами у законодавстві, впровадженням нових правових практик або виникненням нових сфер діяльності, які потребують юридичної термінології. Дослідження структурно-семантичних особливостей цих нових термінів допомагає зрозуміти їхню будову, значення та специфіку. У сучасному інформаційному суспільстві зростає потреба в ефективній комунікації, в тому числі й у сфері права. Розуміння та правильне використання термінології є важливим елементом успішної комунікації між юристами, дослідниками, законодавцями та іншими учасниками правового процесу. Дослідження структурно-семантичних особливостей термінів-неологізмів допомагає виявити їхні особливості, встановити зв'язки з уже існуючими термінами та забезпечити їх правильне розуміння та використання.

Багато науковців займалися дослідженням китайської термінології, зокрема Т.Н. Нікітіна, А. А. Хаматова, О. П. Фролова, а також китайські лінгвісти Лу Чживей (陸志韋), Ван Найвень (王乃文), Фен Чживей (冯志伟), Чжен Шупу (郑述谱), Чжоу Югуан (周有光), У Лікунь (吴丽坤), Вань Женьшу (汪仁树), Хоу Цзіюнь (侯继云) та інші.

Мета і завдання дослідження. Метою нашого дослідження є виявлення структурно-семантичних та функціональних особливостей юридичної термінології в сучасній китайській мові.

Для виконання поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

- висвітлити сутність понять “термін” та ”термінологія” у сучасній лінгвістиці;

- дослідити поняття юридичних термінів та їх класифікацію у китайській мові;
- проаналізувати іменники як основу дослідження юридичної термінології;
- охарактеризувати методи дослідження юридичної термінології сучасної китайської мови;
- з'ясувати особливості юридичного дискурсу китайської мови;
- визначити семантико-стилістичні особливості термінів-неологізмів у юридичному дискурсі китайської мови.

Об'єктом дослідження є юридичні терміни сучасної китайської мови.

Предмет дослідження - структурно-семантичні та функціональні особливості юридичних термінів сучасної китайської мови.

Методи дослідження. Під час дослідження було використано такі методи, як: теоретичний аналіз наукової літератури, описовий метод, структурний аналіз, компонентний аналіз та метод опозицій.

Практичне значення дослідження полягає у можливості застосування його результатів для поліпшення комунікації, наше дослідження допомагає зрозуміти сутність термінів-неологізмів, правильно вживати та використовувати їх в контексті юридичного дискурсу, що сприяє покращенню комунікації між юристами, правознавцями, суддями та іншими учасниками правової сфери, забезпечуючи чіткість та точність обміну інформацією. Також наше дослідження сприяє розробці стандартів та нормативних документів, що регулюють вживання термінології в юридичному середовищі, це забезпечує уніфікованість та зрозумілість термінологічного апарату, спрощує процеси перекладу та тлумачення правових текстів.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, резюме і списку використаних джерел (25 найменувань на 2-ох сторінках). Загальний обсяг роботи становить 40 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

1.1. Дослідження понять “термін” та “термінологія” у сучасній лінгвістиці

Розвиток суспільних відносин та професійна комунікація спонукають термінологів до пошуку оптимальних шляхів удосконалення мовних засобів передачі наукової інформації. Серед цих засобів, як впливає з лінгвістичних досліджень, що проводяться на матеріалі різних мов, основне місце належить словам та словосполученням.

На нашу думку, активне вивчення мов для спеціальних цілей упродовж останніх десятиліть дало поштовх до появи та розвитку комплексної мовознавчої дисципліни – термінознавства. Ця дисципліна виникла в результаті інтенсивного поповнення словникового складу різних національних мов спеціальними найменуваннями – термінами.

Належність терміна до лексичної системи конкретної мови та водночас до системи понять певної галузі науки зумовлює необхідність з'ясувати основні термінологічні концепції та дати визначення поняттю "термін".

Термін є прецизійною лексичною одиницею, що використовується в спеціалізованій галузі знань з метою створення системи позначень та забезпечення однозначності та точності комунікації, відтворюючи концепції, об'єкти або процеси з глибоким розумінням їх сутності та зв'язків у контексті даної галузі.

Одним із визначень поняття "термін" є визначення, яке можна знайти у праці В.И. Розенталя та Н.Д. Теленкової .Згідно з Розенталем та Теленковою, "термін" - це спеціальне слово або словосполучення, яке використовується в конкретній науковій або професійній галузі для позначення певного об'єкту, явища або поняття. Терміни мають точне і чітке значення, встановлене у

межах даної галузі знань, і вони слугують для забезпечення однозначного та точного спілкування в цій галузі.

У сфері термінознавства сучасності, під час дефінування термінів, використовуються не лише окремі слова чи словосполучення, але також речення. Терміни-речення зустрічаються у спеціальних галузях, таких як військова, морська чи спортивна справа, і представляють собою групи командно-наказової семантичної спрямованості. Однак, у загальноприйнятому контексті, під терміном розуміють лише окреме слово або словосполучення.

Крім того, речення як граматична категорія протиставляється слову та словосполученню в синтаксисі. Речення виконує комунікативну функцію, служить для передачі інформації, але не має номінаційної функції. Тому речення не можна вважати терміном. Термін повинен відповідати ознакам номінативності, стійкості та відтворюваності в мові, які не характерні для речення як мовної одиниці повідомлення. Вищенаведена інформація допомагає нам зробити висновок, що термін це слово, що у всіх своїх значеннях, або хоча б в частині, виражає спеціальне поняття науки чи техніки тощо; та яке переважно діє у певній галузі. У нашому дослідженні основне значення терміна чи термінологізованого слова – це перше значення семантичної структури слова, яке зафіксовано у словнику.

Термінологія представляє собою комплекс термінів, понять і визначень, що широко використовуються у науках, галузях знань та професіях з метою точного опису і стандартизації спеціалізованого лексикону. Вона є невід'ємним інструментом для прецизійного та узгодженого комунікування всередині конкретної сфери знань. Різні автори надали безліч визначень поняття "термінологія". Ось кілька прикладів:

За визначенням Вільгельма фон Гумбольдта, німецького мовознавця, термінологія - це "система, що надає можливість виражати специфіку індивідуального мислення в точних термінах, що можуть бути загальноприйнятими".

За визначенням Анджело Марії Бандіnellі, італійського філолога та лексикографа, термінологія - це "система термінів, що визначається в межах певного предмета або науки, яка використовується для опису та комунікації у межах цього предмета або науки".

"Термінологія" - особливий аспект лінгвістики, який вивчає певні закони, пов'язані з місцем термінів на граматичному рівні та їх функціонуванням у мові. Застосовуються спеціальні концепції. Один і той самий термін не може вважатися повноцінним без визначення, розуміння та пояснення. Саме через інтерпретацію термін відрізняється від лексем загальної мови.

Метою інтерпретації конкретного процесу, події або об'єкту є повне розкриття семантичного значення, яке відображається у лексемі. Якщо термін, що використовується у кожній галузі або його форма вираження, не є зрозумілим та однозначним, їх переклад неодмінно призведе до негативних ситуацій, таких як семантична плутанина та невизначеність. В цьому контексті визначення терміну класифікується семантично, синтаксично та контекстуально. Виникає природне питання про причини виникнення та розвитку самих термінів. Фактом є те, що поточні реформи у соціоекономічній (цифровій економіці), банківській та фінансовій, бухгалтерській та аудиторській системах різних країнах прискорюють потік міжнародних термінів, які виходять на лексичний рівень мови. Великий розвиток науки термінології проявився у ХІХ столітті. Це пов'язано з появою тисяч нових термінів і понять у різних мовах.

1.2. Поняття юридичних термінів та їх класифікація у китайській мові

Юридичні терміни - це спеціалізовані слова або фрази, що використовуються в правовій сфері для точного і однозначного вираження правових понять, норм, процедур, інститутів та інших аспектів правової системи. Ці терміни мають чітке і визначене значення, яке встановлене нормативними актами, юридичною доктриною або судовою практикою.

Вони використовуються для уніфікації та стандартизації юридичної мови, щоб забезпечити юристам, суддям, юридичним дослідникам та іншим учасникам правового процесу чітке і зрозуміле спілкування. Юридичні терміни можуть бути специфічними для певної юридичної галузі, такої як цивільне право, кримінальне право, адміністративне право тощо, або загальними, які застосовуються в багатьох галузях права. Використання юридичних термінів допомагає уникнути неоднозначності та неточності у правових документах і сприяє точному тлумаченню та застосуванню норм права.

Найперше зауважимо, що стиль мови у юридичних документах відрізняється високою точністю. Юрист не може вільно використовувати терміни, оскільки їх значення у конкретному документі має бути однозначним, щоб уникнути непоправних помилок. При перекладі юридичних текстів це має велике значення. Це вимагає знання як правової, так і лінгвістичної природи.

В.М. Шадрін вважає, що "юридичні терміни – це словесні позначення державно-правових понять, за допомогою яких виражаються нормативно-правові приписи держави".

Юридичні терміни умовно можна класифікувати на дві групи відповідно до сфери їх функціонування. Однак у науковій літературі існують й інші способи класифікації юридичних термінів.

Усі юридичні терміни, що використовуються в юридичній науці та законодавстві, поділяємо на три групи:

- загальноживані терміни;
- спеціальні технічні терміни;
- спеціальні юридичні терміни.

У юридичному словнику наведена класифікація, що розрізняє три типи юридичних термінів:

- загальні терміни, що характеризуються використанням в повсякденному житті та відомі всім;

- спеціальні юридичні терміни, що володіють особливим правовим значенням;
- спеціальні технічні терміни, що відображають сферу спеціальних галузей знань, таких як техніка, економіка, медицина тощо (Кірносова,2019,с. 82).

Деякі науковці уточнюють цю класифікацію, виділяючи не три, а дві основні групи термінів: загальноповжиті та спеціальні. До загальноповжитих відносяться "терміни, які в однаковій мірі використовуються в побутовому мовленні, в художній та науковій літературі, в ділових документах і в тому числі в юридичній науці та практиці". Ці терміни становлять основну частину тексту наукових робіт і тексту юридичних документів. До них можна віднести такі терміни як "文件 wénjiàn – документ", "公民 gōngmín – громадянин", "证人 zhèngrén – свідок", "工作者 gōngzuòzhě – працівник" тощо (Підлипенський,2017,с. 19).

В даній групі термінів можна виділити дві підгрупи: загальноповжиті, які використовуються в загальноприйнятому значенні, та загальноповжиті, які мають в юридичному тексті вузке, спеціальне значення (наприклад "申诉 shēnsù – скарга", "易jīāoyì – угода").

Існують два типи спеціальних термінів: спеціальні неюридичні терміни та спеціальні юридичні терміни. Спеціальні неюридичні терміни відносяться до термінів, що використовуються в окремих галузях спеціального знання, таких як техніка, медицина, економіка, біологія та інші. У юридичній практиці вони використовуються в тих самих значеннях, які їм приписані відповідними галузями знань. Спеціальні юридичні терміни, з свого боку, є частиною юридичної лексики, які вводяться законодавцем та юридичною доктриною і використовуються для позначення різних юридичних понять. Прикладами таких термінів є "原告人 yuángào rén - позивач", "被告人 bèigàorén - відповідач", "抵押 dīyā - застава", "报盘 bàopán - оферта".

Залежно від того, скільки значень має термін, юридичні терміни можна розділити на дві категорії: однозначні і багатозначні. Однозначні терміни

мають лише одне значення. Наприклад, "злочин" означає "суспільно небезпечне, винне діяння (дія або бездіяльність), заборонене кримінальним законом". З іншого боку, термін "застава" є багатозначним. У цивільному праві він означає один спосіб забезпечення виконання зобов'язань, а в кримінально-процесуальному праві це один із варіантів запобіжного заходу.

Вважаємо, що У юридичній термінології затверджена група термінів-аббревіатур, наприклад: ТОВ (товариство з обмеженою відповідальністю) – 有限责任公司, yǒuxiàn zérèn gōngsī, АТ (акціонерне товариство) – 股份公司 gǔfèn gōngsī, КК (кримінальний кодекс) – 刑法典 xíngshì fǎdiǎn (Кіктенко, 2018, с. 84).

Базуючись на працях дослідників у сфері дослідження словотвору в термінологічній лексиці сучасної китайської мови, можна виділити таку класифікацію синонімічних пар юридичних термінів сучасної китайської мови:

- прості терміни та синоніми термінів-складні слова. Наприклад: податок – 费 fèi / 税 shuì / 税收 shuìshōu / 负担 fùdān; право – 权 quán / 权利 quánlì;
- терміни-складні слова та синоніми термінів-складні слова. Наприклад: анулювати – 注销 zhùxiāo / 作废 zuòfèi / 取消 qǔxiāo / 废止 fèizhǐ / 废除 fèichú / 吊销 diàoxiāo / 撤销 chèxiāo;
- терміни-складні слова та синоніми термінів-словосполучення. Наприклад: відшкодувати – 补偿 bǔcháng / 给以补偿 gěiyǐ bǔcháng, 偿还 chánghuán / 偿还债务 chánghuán zhàiwù;
- синонімічні термінологічні пари, такі як терміни-словосполучення із чотирьох та більше компонентів. Наприклад: позовна заява – 诉讼请求陈述书 sùsòng qǐngqiú chénshùshū / 索偿陈述书 suǒcháng chénshùshū, правовий документ – 法律文件 fǎlǜ wénjiàn / 法定单证 fǎdìng dānzhèng;
- терміни-синоніми, утворені шляхом афіксації. Наприклад: незаконний,
- неправомірний – 不法 bùfǎ / 非法 fēifǎ; несправедливий – 不公 bùgōng / 不平 bùpíng; невинний – 无罪 wúzuì / 无辜 wúgū;

- терміни-словосполучення та синоніми терміни-складні слова.
- Наприклад: заповіт, заповідальний документ – 遗嘱证书 yízhǔ zhèngshū / 嘱书 yízhǔshū / 遗书 yíshū;
- терміни-іноземні слова, фонетичний та семантичний варіанти, що є синонімами. Наприклад: ультиматум – 哀的美敦书 āidīměidūnshū / 最后通牒
- zuìhòu tōngdié (Мороз,2021, с. 142).

Висновки до 1 розділу

Дослідивши поняття “термін” та “термінологія” можна зробити висновок про те, що термінологія в юридичній сфері має важливе значення, оскільки вона дозволяє забезпечити взаєморозуміння між фахівцями та допомагає уникнути помилок і непорозумінь. Крім того, класифікація юридичних термінів в китайській мові дозволяє зробити тему більш доступною для тих, хто вивчає китайську мову. У дослідженні терміносистеми можна розглядати терміни як найменший елемент спілкування, який має своє визначення та застосування в певній галузі знання. Таким чином, поняття терміну та термінології є дуже важливими для пізнання наукових дисциплін та визначення їх меж, а також для уникнення невірної розуміння найбільш важливих понять.

Зважаючи на визначення дослідників а також класифікації, наведені вище, ми можемо зробити висновок, що термінологічна система – це сукупність внутрішньоорганізованих елементів, які пов’язані стабільними взаємозв’язками. Термін не може існувати ізольовано, вони повинні відноситись до певної термінологічної системи, сукупності спеціально організованих одиниць.

Тому, спираючись на визначення, наведені дослідниками, робимо висновок що поняття “юридична термінологія” це лексична частина, яка обслуговує юриспруденцію та пов’язана з правознавством як галуззю наукової та професійної діяльності.

РОЗДІЛ 2

ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СУЧАСНОЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

2.1. Іменники як основа дослідження юридичної термінології

На нашу думку, вивчення термінів і їх структурних та семантичних особливостей вимагає їх класифікації за певними типами створення слів. Ці типи створення визначаються на основі того, як слова використовуються в реченні. Вивчення структури слів допомагає розуміти, як складні слова формуються в конкретній мові. Метою аналізу структури слів є не тільки встановлення порядку розташування лексичних компонентів, але й розкриття зв'язків між цими компонентами. Аналіз компонентів допомагає з'ясувати, яку функцію виконують ці компоненти всередині слова.

У словотворчу структуру лексичних комплексів входить не тільки граматична характеристика, але і тип зв'язку між ними. Кожна лексично-граматична категорія слів має специфічну, властиву їй, словотвірну модель. Відповідно до класифікації всі моделі можна поділити на такі основні типи:

- **атрибутивний тип** (偏正型 piānzhèng xíng) між компонентами складного слова перша частина пояснює другу; різновиди: а) друга частина складного слова означає предмет, а перша - ознака предмета; б) друга морфема називає дію, а перша пояснює, яким чином, за яких обставин здійснюється действие; в) складні слова, у складі яких другий компонент позначає якість, а перший пояснює якість у вигляді порівняння. Наприклад: 法官 fǎguān суддя = 法 fǎ закон, право + 官 guān офіційна особа, посада; 法庭 fǎtíng суд = 法 fǎ закон, право + 庭 tíng зал, палата, приміщення; 国籍 guójí громадянство = 国 guó країна, держава + 籍 jí місце приписки, приналежність, походження; 归罪 guīzuì звинувачення = 归 guī належати, бути віднесеним + 罪 zuì покарання, обвинувачення; 住宅 zhùzhái приміщення = 住 zhù проживати, мешкати + 宅 zhái житло, квартира; 可靠

证人 kěkào zhèngrén свідок, що заслуговує на довіру = 可靠 kěkào сумлінний, надійний + 证人 zhèngrén свідок (атрибутивний словотвір, де двоскладовий прикметник додається до двоскладового іменника);

- **копулятивний чи сурядний тип** (联合型 liánhé xíng) пише про значне поширення копулятивного словотворення у всіх підсистемах китайської лексики. Терміни, створені за копулятивним типом зв'язку, включають у свій склад предметні та дієслівні морфеми. Слова копулятивного складання утворені поєднанням або синонімічних компонентів (включаючи парне або паралельне поєднання), або антонімічних. Наприклад: 政府 zhèngfǔ уряд = 政 zhèng управління (державою), державний лад + ; 长短 chángduǎn довжина = 长 cháng довгий, протяжний + 短 duǎn короткий; 买卖 mǎimài торгівля = 买 mǎi купувати + 卖 mài продавати; 人民 rénmín народ = 人 rén людина + 民 mín місцевий житель, громадянин;
- **дієслівно-об'єктний тип** (述宾型 shùbīn xíng) Для моделей такого типу, зв'язки між компонентами термінів-складних слів та термінів-словосполучень не створюються через їх структурні недоліки. Більшість слів цього типу в лексиці сучасної китайської мови легко розчленовуються, а їх компоненти формально відновлюють характеристики окремих слів. Наприклад: 退货 tuìhuò повернення = 退 tuì відступати, віддати назад + 货 huò товар, вантаж; 杀人 shārén вбивство = 杀 shā вбивати + 人 rén людина; 开庭 kāitíng слухання справи = 开 kāi відкривати, виступати + 庭 tíng суд, палата;
- **суб'єкт-предикативний тип** (主谓型 zhǔwèi xíng) У цьому типі зв'язків перша частина терміна позначає суб'єкт, а друга частина – його дію. Цей

тип є малопродуктивним із точки зору формування термінів, а особливо лексичних одиниць правничої терміносистеми. Словоскладання посідає перше місце у словотворенні слів даного лексико-граматичного класу, та характеризується широким діапазоном семантичних розрядів лексичних одиниць, які формують у китайській мові категорію іменника (Любченко,2016, с. 165).

Серед причин утворення термінології шляхом словотворення можемо зазначити такі:

- ✓ екстралінгвістичні – пов’язані з необхідністю використання складних слів для найменування понять у певній галузі;
- ✓ власне лінгвістичні – процес термінотворення обумовлює необхідність утворення нових одиниць за аналогією до існуючих у мові структур складних слів (Кратко,2018,с. 17).

Терміни у сучасній китайській мові в основному формуються шляхом словоскладання за копулятивними та атрибутивними моделями. Це найпродуктивніші словотворчі моделі, за якими побудована більша частина термінів-іменників китайської мови.

Треба зазначити, що редуплікація – це словотворчий спосіб, що полягає у подвоєнні повнозначної морфеми або складання двох ідентичних морфем зазначає, що у китайській мові існує два випадки редуплікації: коли утворюється лексична одиниця з новим значенням – 往 wǎng направлятися куди-небудь = 往往 wǎngwǎng часто, постійно; та коли утворюється двоморфемний варіант відповідного слова – 微 wēi крихітний, маленький = 微微 wēiwēi малесенький, крихітний. Проте слід зазначити, що редуплікація як один із типів словотвору не бере участі у створенні правничої терміносистеми китайської мови.

Афіксальний словотвір посідає друге місце в продуктивних словотворах у китайській мові. У сучасній китайській мові ще існує досить багато морфем, які не пройшли повний шлях від повнозначної морфеми до

афіксальної. Тому обидва різновиди напівафіксів (半綴 bànzhuì) (напівпрефікси (半前綴 bànqiánzhuì) та напівсуфікси (半后綴 bànhòuzhuì)) широко представлені в системі словотворення категорії іменників у сучасній китайській мові (王希杰, 1984, с. 54).

Вважаємо, що характерним для цього методу словотворення є використання морфем, які частково (а іноді й значною мірою) звільнилися від свого власного значення. Наприклад, можна виділити досить багато напівафіксів: напівпрефікси – 反 fǎn, 超 chāo, 微 wēi, 亚 yà, 泛 fàn та напівсуфікси – 员 yuán, 师 shī, 生 shēng, 汉 hàn, 士 shì, 夫 fū, 客 kè, 手 shǒu, 丁 dīng, 鬼 guǐ, 虫 chóng, 蛋 dàn, 派 pài, 分子 fēnzǐ, 物 wù, 品 pǐn, 素 sù, 体 tǐ, 力 lì, 处 chǔ, 心 xīn, 意 yì, 性 xìng, 切 qiē, 当 dāng, 学 xué, 论 lùn, 主义 zhǔyì, 化 huà; та відносно мало афіксів: префікси – 第 dì, 老 lǎo, 阿 ā та суфікси – 子 zǐ, 儿 ér, 头 tóu .

Особливо визначна роль напівсуфіксації у формуванні сучасної термінології. Напівсуфікс 员 yuán позначає осіб, зайнятих тією чи іншою діяльністю, або що належить до організації, партії, групи, колективу. Наприклад: 编外人员 biānwài rényuán непостійний, неофіційний член (органу) = 编外 biānwài позаштатний + 人员 rényuán співробітник, штат, персонал; 公务人员 gōngwù rényuán держслужбовець = 公务 gōngwù державна служба + 人员 rényuán співробітник, штат, персонал; 海关人员 hǎiguān rényuán митник = 海关 hǎiguān митниця + 人员 rényuán співробітник, штат, персонал; 辅助人员 fǔzhù rényuán обслуговуючий персонал

(посольства, місії) = 辅助 fǔzhù допоміжний, додатковий + 人员 rényuán співробітник, штат, персонал.

Слід додати, що морфемна контракція – це один із методів словотворення, який також є важливим у творенні термінів у сучасній китайській мові. Контракція – це морфологічний спосіб утворення контрактур шляхом скорочення морфосилабем у складних лексичних конструкціях.

Дослідивши праці різних вчених, морфемну контракцію ми можемо поділити на 4 типи:

- скорочені найменування (简称 jiǎnchēng). Подібні слова створені шляхом скорочення довгих іменникових зворотів або рідше дієслівних форм та прикметникових зворотів. Наприклад: 十三大 shísāndà Тринадцятий Всекитайський з'їзд Комуністичної партії Китаю – скорочення від 中国共产党第十三次全国代表大会 zhōngguó gòngchǎndǎng dì shísāncì quánguó dàibiǎo dàhuì;
- аббревіатури (缩写词 suōxiěcí). Слова, що утворюються завдяки стисненню громіздких та багатокомпонентних лексичних одиниць шляхом впадання деяких її компонентів зі збереженням значення. Наприклад: 亚打 yàdǎ рішуче боротися зі злочинною діяльністю – скорочення від 亚厉打击 犯罪活动 yàlì dǎjī fànzù huódòng;
- скорочення-складання (合称 héchēng). Подібні слова створюються шляхом об'єднання семантично-однорідних складників, похідних лексичних одиниць. Наприклад: 工青妇 gōngqīngfù профспілка, молодіжна та жіноча організація, союз жінок – скорочення від 工人, 青年, 妇女 gōngrén, qīngnián, fùnǚ;

➤ узагальнення (统括 tǒngkuò). Подібні вирази – це скорочені звороти мовлення, утворені за допомогою чисел, цифр. Наприклад: "老五篇 lǎo wǔ piān" п'ять ключових статей Мао Цзедуна. На основі цієї інформації можна зробити висновок, що основним способом словоскладання серед іменників є атрибутивний тип зв'язку (Нікітіна, 218, с. 56).

Досліджено, що його продуктивність серед іменників зумовлена видородовими відношеннями між морфемами. Перший компонент пояснює другий, який у цьому типі зв'язку обов'язково повинен бути номінальним, тобто "стрижневим", тому поєднання коренів за атрибутивною моделлю утворює термін-іменник.

2.2. Методи дослідження юридичної термінології сучасної китайської мови

Якщо розбирати найбільш вживані методи дослідження в лінгвістиці, то на першому місці, ми вважаємо, має бути описовий метод. Його основна мета полягає в систематичному описі та аналізі мовних явищ і структур. Цей метод дозволяє розкрити особливості мови, встановити правила її функціонування і з'ясувати способи сприйняття та використання мовного матеріалу.

У лінгвістиці цей метод використовується для аналізу різних аспектів мови, таких як фонетика, морфологія, синтаксис, семантика, стилістика та інші. Для дослідження треба зібрати мовні дані, спостерігаючи за мовленнєвими явищами, аналізувати тексти різних жанрів, дозволяє проводити експерименти та дослідження, щоб отримати об'єктивну інформацію про мову.

Описовий метод в лінгвістиці включає в себе різноманітні підходи. Наприклад, дослідник може проводити детальний аналіз звукової структури мови, описувати морфологічні форми та їх взаємозв'язки, аналізувати синтаксичні конструкції та зв'язки між словами і фразами, розкривати

семантичні значення слів та їх контекстуальне вживання, вивчати стилістичні особливості мови та багато іншого.

Варто відзначити, що описовий метод використовує такі прийоми лінгвістичного аналізу: лінгвістичне спостереження, лінгвістичний експеримент, лінгвістичне порівняння, позиційний аналіз, перетворення та підстановка. Він складається з таких етапів:

На *першому етапі* описового аналізу тексту ми виділяємо слова і речення, тобто окремі частини мови. Вони легко виділяються в сучасному тексті, оскільки мають візуальні ознаки. Слово - це частина тексту від прогалини до прогалини, а речення - це частина тексту між двома крапками або знаками пунктуації, що їх заміняють. Однак важливо також враховувати методику ідентифікації мовних одиниць, оскільки є різні варіанти написання слів разом чи окремо, а також є фразеологізми, які можуть бути рівнозначними окремим словам.

Другий етап описового аналізу полягає у розбитті виділених одиниць тексту на структурні частини. Ця додаткова сегментація відбувається двома способами: слова розбиваються на морфеми та словоформи, а речення розбиваються на словосполучення та частини речення.

Третій етап описового аналізу пов'язаний з інтерпретацією виділених окремих частин мови (перший етап) та їх структури (другий етап). Структурна інтерпретація здійснюється за допомогою категоріального та дискретного аналізу.

Категоріальний аналіз полягає в групуванні виділених одиниць у категорії, вивченні структури цих груп і розгляді кожної одиниці як частини певної категорії, наприклад, підмета, додатка тощо.

Методика *дискретного аналізу* реалізується так: у структурній одиниці виділяються дрібні, далі неподільні граничні ознаки. Вивчається структура цих ознак, їх розподіл і значимість, отже одиниця мови сприймається як перетин цих ознак (ознаки фонем, наприклад, ряд, підйом, лабіальність тощо.)

Структурний метод спрямований на вивчення внутрішньої організації мови, зокрема структури і взаємозв'язків між її складовими елементами. У цьому методі дослідження звертається увага на формальні характеристики мовних одиниць, такі як звуки, фонеми, морфеми, слова, речення та інші структурні компоненти мови. Основна ідея полягає у вивченні, описі та аналізі синтаксичних, морфологічних та фонологічних правил та залежностей, які визначають будову мовних одиниць і їхні взаємозв'язки. Структурний метод дозволяє виявити систематичність у мові та встановити загальні принципи, які керують мовними явищами. Він допомагає розуміти, як мова функціонує, та дає можливість класифікувати мовні одиниці, встановлювати їхні взаємозв'язки та здійснювати аналіз мовних структур.

Досліджено, що існують різні види структурного методу. Так, в його рамках виникли дистрибутивний аналіз, метод компонентного аналізу, метод безпосередніх складників, метод трансформаційного аналізу.

Дистрибутивний аналіз – це метод дослідження мови, заснований на вивченні оточення (дистрибуції, розподілу) окремих одиниць у тексті без використання інформації про повне лексичне та граматичне значення цих одиниць. Цей метод спрямований на вилучення лінгвістичних інваріантів з мовної послідовності.

До прикладу, метод компонентного аналізу – це метод дослідження змістовної сторони значущих мовних одиниць, що має на меті розкладання значення на найдрібніші семантичні компоненти.

У досліджуваній нами термінології можна виділити такі структурні типи термінів: терміни-складні слова (权利 quánlì права, 负担 fùdān податок, 令状 lìngzhuàng судовий наказ), терміни-афіксальні слова (保证人 bǎozhèngrén поручитель, 军职人员 jūnzhírén військовослужбовець – це терміни з афіксальною морфемою "人"), терміни-словосполучення (财产转让契据

cáichǎn zhuǎnràng qìjù документ про передачу права на майно, 外交事务 wàijiāo shìwù закордонні справи), терміни-складнопохідні слова (利害关系当事人 lìhài guānxì dāngshìrén зацікавлена особа, де 利害 lìhài користь і шкода + 关系 guānxì відносини + 当事人 dāngshìrén зацікавлена особа) та терміни-складноскорочені слова

Висновки до 2 розділу

Аналізуючи наведені вище визначення відомих дослідників, можна зробити висновок, що термінологічна система є комплексом внутрішньо організованих елементів, які утворюють стійкі взаємозв'язки. Оскільки терміни не існують ізольовано, вони мають бути вплетеними в термінологічну систему, що означає наявність спеціально організованих групових одиниць.

Таким чином, можна зробити висновок, що створення та розвиток термінологічної системи не відбувається шляхом окремих конкретних знань або галузей діяльності, а складається з формування основних теорій, що панують у даній галузі. Це має вплив на створення системи понять та їх визначень, а також на взаємозв'язок між термінами. Створення термінологічної системи відбувається через застосування термінологічних понять (предтермінів), які потім замінюються більш точними лексичними одиницями.

РОЗДІЛ 3

СЕМАНТИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕРМІНІВ-НЕОЛОГІЗМІВ У ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

3.1. Особливості юридичного дискурсу китайської мови

Важливо, що юридичний дискурс в китайській мові є підстилем офіційно-ділового функціонального стилю. Цей дискурс характеризується строгою формою, за допомогою якої створюються текстові матеріали, що належать до цього функціонального стилю. Використовуються спеціалізована лексика та вирази, що надають текстам точність та авторитетність. Усне та писемне мовлення повинні бути чіткими та прямими, виключаючи неофіційні та неясні вислови.

Юридичний дискурс китайської мови в рамках офіційно-ділового стилю має свої особливості. Він використовує прийоми логіки та характеризується відсутністю емоційності, що обумовлено основною метою - передати зміст закону у чіткому тлумаченні, недопускати двозначності та розбіжностей у трактуванні. Юридичний дискурс також характеризується використанням спеціалізованої термінології та особливих поєднань слів та синтаксичних конструкцій.

Взаємодія мовних учасників в юридичному дискурсі залежить від контексту, умов та мети комунікації. Вибір мовних засобів залежить від сфери, цілей та завдань спілкування. Через постійне використання цих засобів у юридичній сфері формуються особливості текстів, що функціонують в рамках юридичного дискурсу.

Прецедентні тексти є важливими складовими юридичного дискурсу. Одним з ключових елементів юридичного дискурсу є нормативно-правовий акт, який виконує функцію збереження правової інформації та її оптимального поширення серед адресатів. З лінгвістичної точки зору, нормативно-правовий акт повинен містити юридичні норми та

терміносистему, він представляє собою офіційний письмовий документ, який дотримується офіційно-ділового стилю. Крім того, він є результатом особливої діяльності держави, яку називають правотворчою.

При дослідженні Конституції КНР можна виділити наступні лексико-граматичні особливості нормативно-правових актів китайською мовою.

Лексичні особливості визначаються наявністю термінів, які складають певну юридичну терміносистему:

人民民主 Rénmín mínzhǔ – “народна демократія”

社会主义制度 shèhuì zhǔyì zhìdù – “соціалістичний стрій”

工人阶级 gōng rén jiējí – “робочий клас”

А також вживанням стійких виразів:

属于人民 shǔyú rén mǐn – “належати народу”

依照法律规定 Yīzhào fǎlǜ guīdìng – “відповідно до закону”

Проаналізувавши статті Конституції КНР з використанням структурного аналізу, можна зробити висновок, що в юридичному дискурсі найбільше зустрічаються іменники у порівнянні з іншими частинами мови. Також лексичні особливості відрізняються наявністю специфічно вживаних прийменників. Наприклад, прийменник 于 вживається зі значеннями "для чогось", "заради чогось", "в інтересах", "походить від, з", "у напрямку до".

怠于履行监护职责，或者无法履行监护职责且拒绝将监护职责部分或者全部委托给他人，导致被监护人处于危困状态。 Нехтування виконанням обов'язків опіки або нездатність виконувати обов'язки опіки та відмова довірити частину або всі обов'язки опіки іншим особам, що призводить до того, що підопічний перебуває в стані стресу.

Прийменник 依照 «відповідно до чого-небудь», «згідно з чим-небудь», вводить передумову до дії чи підставу припущення і найчастіше використовується з юридичними термінами.

对违禁品，应当依照国家有关规定处理；对于需要作为证据使用的，应当在诉讼终结后处理。Контрабандні предмети повинні бути утилізовані відповідно до відповідних державних правил; ті, які повинні бути використані як докази, мають бути утилізовані після завершення судового процесу.

Крім того, до лексичних особливостей можна віднести способи словотвору, виділені за допомогою морфологічного аналізу.

Наприклад, афіксальний спосіб словотвору :

正规化 Zhèngguī huà – “нормалізація”

革命化 gé mìng huà – “революційність”

现代化 gé mìng huà – “модернізація”

Це слова, що утворюються за допомогою напівсуфікса 化 за атрибутивною моделлю. Приєднавшись до якісної основи, напівсуфікс 化 утворює дієприкметник. Також виокремлюється спосіб утворення кореневих складів:

人民 Rénmín – “народ”

劳动 Láodòng – “праця”

事业 shìyè – “справа”

Граматичні особливості виражені використанням характерних для офіційно-ділового стилю граматичних конструкцій. Наприклад конструкція 以。。。为。。。 – “вважати когось кимось”, “приймати в якості чогось (когось)”, використовується в наступному фрагменті: 不得以未经本人同意为由主张收养行为无效。 Не можна визнавати усиновлення недійсним на підставі відсутності згоди особи.

Конструкція 由。。。组成 – “складається з” вживається в такому реченні 公司设立股东会，由全体股东组成，是公司的权力机构。 У компанії

затверджується зібрання засновників, що складається з усіх засновників, та є повноважним органом компанії.

Також граматичні особливості виражені наявністю пасивних речень, утворених за допомогою службових слів 由 та 被. Такі речення використовують для надання мові офіційного характеру. Наприклад: 没有依法具有监护资格的人的, 监护人由民政部门担任, 也可以由具备履行监护职责条件的被监护人住所地的居民委员会、村民委员会担任。 У разі відсутності особи, яка має право на опіку, опікун обслуговується відділом у справах громадян або комітетом жителів чи селищним комітетом за місцем, де підопічний має право виконувати обов'язки з опіки.

Також було виділено використання повторів слів та словосполучень для більш точних формулювань та позначень. Крім того, граматичні особливості характеризуються використанням простих речень з прямим порядком слів, наявністю складнопідрядних речень, серед яких можна виділити умовні та часові, а також використанням складносурядних безсполучникових речень.

Наприклад, речення з словами, що повторюються: 聚众哄闹、冲击法庭, 或者殴打司法工作人员, 严重扰乱法庭秩序的, 处三年以下有期徒刑、拘役、管制或者罚金。 Хто збирає натовп для шуму, штурму суду чи побиття судді, що серйозно порушує порядок суду, карається позбавленням волі на строк не більше трьох років, короткостроковим арештом, громадським наглядом або обмеженням волі на строк не більше трьох років. добре.

Речення з прямим порядком слів: 公安机关应当保障证人及其近亲属的安全。 Органи громадської безпеки повинні гарантувати безпеку свідків та їхніх близьких родичів

Хотілося б відзначити, що лексичні та граматичні особливості нормативно-правових актів на китайській мові є одними з ключових рис, яким слід приділяти велике значення при перекладі, оскільки переклад

текстів офіційно-ділового стилю повинен відповідати жорстко прийнятому регламенту.

3.2. Семантико-стилістичні особливості термінів-неологізмів у юридичному дискурсі китайської мови

Для того, щоб дослідити структурно-семантичні та функціональні особливості юридичних термінів, ми обрали тексти нормативно-правових актів Китайської Народної Республіки: Кримінально-процесуальний кодекс КНР(中华人民共和国刑事诉讼法), Кримінальний кодекс КНР (中华人民共和国刑法典), Цивільно-процесуальний кодекс КНР (中华人民共和国民事诉讼法) та Цивільний кодекс(民法典). Класифікація юридичної термінології має важливе значення для процесу її стандартизації, через те, що наука юриспруденція складається з різних галузей, юридичну термінологію виділяють за сферою вживання.

Проаналізувавши матеріали ми можемо виділити наступні групи юридичних термінів, розподілених за галузевою приналежністю та навести приклади їх вживання правовій документації:

➤ терміни конституційного права: 主权 zhǔquán – суверенітет; 国籍

guóbí – громадянство; 规章 guīzhāng – регламент, регламентуючі норми;

一切危害国家主权、领土完整和安全，分裂国家、颠覆人民民主专政的政权和推翻社会主义制度，破坏社会秩序和经济秩序，侵犯国有财产或者劳动群众集体所有的财产，侵犯公民私人所有的财产，侵犯公民的人身权利、民主权利和其他权利，以及其他危害社会的行为，依照法律应当受刑罚处罚的，都是犯罪，但是情节显著轻微危害不大的，不认为是犯罪。

Все, що ставить під загрозу національний суверенітет, територіальну цілісність і безпеку, розколює країну, підриває політичну владу народно-демократичної диктатури і скидає соціалістичний лад, порушує соціальний і економічний порядок, посягає на державну власність або власність

колективної власності трудящих. , а також посягання на майно, що є приватною власністю громадян, Порушення особистих прав громадян, демократичних прав та інших прав, а також інші дії, які загрожують суспільству і підлягають покаранню відповідно до закону, є злочинами, але якщо обставини явні, незначні та нешкідливі, вони не вважаються злочинами.

➤ терміни адміністративного права: 行政违法 xíngzhèng wéifǎ – адміністративне правопорушення; 行政责任 xíngzhèng zérèn – адміністративна відповідальність;

民事主体因同一行为应当承担民事责任、行政责任和刑事责任的，承担行政责任或者刑事责任不影响承担民事责任；民事主体的财产不足以支付的，优先用于承担民事责任。

Якщо за одне й те саме діяння цивільний суб'єкт має нести цивільну, адміністративну та кримінальну відповідальність, притягнення до адміністративної або кримінальної відповідальності не впливає на настання цивільної відповідальності; якщо майна цивільного суб'єкта недостатньо для оплати, воно використовуються для несення цивільно-правової відповідальності в першочерговому порядку.

➤ терміни цивільного права: 交易 jiāoyì – угода, 关联人 guānliánrén – афілійована особа; 债务者 zhàiwùzhe – боржник;

证券交易内幕信息的知情人员或者非法获取证券交易内幕信息的人员，在涉及证券的发行、交易或者其他对证券的价格有重大影响的信息尚未公开前，买入或者卖出该证券，或者泄露该信息，情节严重的，处五年以下有期徒刑或者拘役，并处或者单处违法所得一倍以上五倍以下罚金；情节特别严重的，处五年以上十年以下有期徒刑，并处违法所得一倍以上五倍以下罚金。

Особа, яка володіє інсайдерською інформацією про торгівлю цінними паперами або яка незаконно отримала інсайдерську інформацію про торгівлю цінними паперами, купує чи продає цінні папери, або розкриває таку інформацію до випуску, торгівлі, або іншу інформацію, яка істотно впливає на ціну цінних паперів, не була За наявності серйозних обставин він карається позбавленням волі на строк не більше п'яти років або арештом, а також штрафом у розмірі не менше ніж у п'ятикратному розмірі. доходу; штраф у не менше п'яти і не більше п'ятикратного розміру.

➤ терміни сімейного права: 婚姻 hūnyīn – шлюб; 离婚 líhūn – розлучення; 抚养费 fùyǎngfèi – аліменти; 婚姻合同 hūnyīn hétóng – шлюбний договір;

以暴力干涉他人婚姻自由的，处二以下有期徒刑或者拘役。

Хто насильством перешкоджає свободі шлюбу інших осіб, карається позбавленням волі на строк не більше двох років або арештом.

➤ терміни кримінального права: 罪行 zuìxíng – злочин; 前科 qiánkē – судимість; 犯罪要素 fànzuì yàosù – склад злочину

刑罚的轻重，应当与犯罪分子所犯罪行和承担的刑事责任相适应。

Суворість покарання має відповідати злочинам, вчиненим злочинцями, та кримінальній відповідальності, яку вони несуть.

В нормативній документації може використовуватись і технічна лексика і побутова, а також слова із різних галузей знань: географія, математика, філософія, сфера іноваційних технологій. До загальноживаних термінів відносять назви предметів, явищ, дій, що використовуються у побуті, художній, публіцистичній та правовій літературі. Право зачіпає практично кожен сферу життя в сучасному світі, будь-які види відносин у суспільстві передбачають правове регулювання. З цієї причини в нормативній документації може використовуватися як технічна, так і побутова лексика, а також словниковий склад різних галузей знань:

математика, ІТ, промисловість, філософія та багато інших. Наприклад: 居民委员会 jūmín wěiyuánhuì – комітет жителів; 因发生突发事件等紧急情况, 监护人暂时无法履行监护职责, 被监护人的生活处于无人照料状态的, 被监护人住所地的居民委员会、村民委员会或者民政部门应当为被监护人安排必要的临时生活照料措施。 У зв'язку з надзвичайними обставинами, наприклад, надзвичайними ситуаціями, коли опікун тимчасово не може виконувати обов'язки опікуна, а умови життя підопічного залишаються без уваги, комітет жителів, селищний комітет або відділ у справах за місцем проживання підопічного організовує необхідний тимчасовий догляд за підопічним.

农民 nóngmín – фермер; 征收集体所有的土地, 应当依法及时足额支付土地补偿费、安置补助费以及农村村民住宅、其他地上附着物和青苗等的补偿费用, 并安排被征地农民的社会保障费用, 保障被征地农民的生活, 维护被征地农民的合法权益。 За землю колективної власності сплачується в повному обсязі та своєчасно відповідно до закону компенсаційна плата за землю, субсидії на переселення, компенсаційна плата за житлові будинки сільських жителів, інші земельні наділи та молоді посіви, а також внески на соціальне страхування селян, які вилучили землю. має бути організовано для забезпечення життя фермерів, експропрійованих на землі, та захисту законних прав та інтересів фермерів, чия земля була експропрійована.

自留地 zìliúdì – присадибна ділянка, ділянка землі в особистому користуванні. 宅基地、自留地、自留山等集体所有土地的使用权, 但是法律规定可以抵押的除外。 Право користування землями колективної власності – присадибними ділянками, присадибними ділянками, присадибними пагорбами, крім тих, які в установленому законом порядку можуть передаватися в іпотеку.

При використанні загальноживаних термінів у нормативних актах, для чіткої передачі його змісту, є необхідним подавати його вужче значення

Наприклад: загальноживаний термін "公民 gōngmín – громадянин", який зустрічається в різних галузях права, в судових процесах може бути інтерпретований за допомогою термінів судового права, таких як "原告 yuángào – позивач" та "被告 bèigào – підозрюваний"; 依法被关押的罪犯、被告人、犯罪嫌疑人脱逃的, 处五年以下有期徒刑或者拘役。Затримані в установленому законом порядку злочинці, обвинувачені або підозрювані у вчиненні злочину, які втекли, караються позбавленням волі на строк не більше п'яти років або арештом.

Аналізуючи використання юридичної термінології, наприклад в мові засобів масової інформації, можна побачити, як преса може користуватися або не користуватися специфічною юридичною термінологією, а також використовувати інші словникові засоби для заміни юридичної термінології. Так, наприклад журналісти часто неправильно розуміють терміни "嫌疑犯 xiányífàn підозрюваний", "被告人 bèigàorén обвинувачений" і порушують принцип презумпції невинуватості, називаючи "人命犯 rénmìngfàn вбивцею" чи "强盗 qiángdào грабіжником" громадянина, "凶杀嫌疑犯 xiōngshā xiányífàn підозрюваного у вбивстві" або, відповідно, "抢劫嫌疑犯 qiǎngjié xiányífàn підозрюваного у пограбуванні".

Можемо зустріти й вживання юридичних жаргонізмів: 物证 wùzhèng "речдок" замість 实体证据 shítǐ zhèngjù "речові докази"; 业务主管 yèwù zhǔguǎn "опер" замість 民警机关和刑事部门的侦缉人员 mínjǐng jīguān hé xíngshì bùmén de zhēnjī rényuán "оперативний уповноважений співробітник"; 侦查员 zhēnchá yuán "слідак" замість 调查人员 diàochá rényuán "слідчий". Такий процес, як "деюридизація" юридичної лексики є наочним прикладом того, як змінюється зміст професійної термінології в результаті переносного вживання (China legal dictionary – TransLegal, 1989).

"Деюридизація" – це наслідок використання юридичного терміна поза правової комунікації в інших типах комунікації (художньої, релігійної, політичної, наукової, повсякденної) та пристосування юридичного терміна до значущості нової системи. Деюридизація термінів, у широкому сенсі, є наслідком будь-якого вживання терміна неюристом в неюридичному контексті. Подолати суб'єктивну неоднозначність повсякденної семантизації юридичних термінів та текстів у принципі неможливо.

"Проміжні" лексичні одиниці є варіацією слів природної мови, наприклад: "难民 nànmín біженець", "工作人员 gōngzuò rényuán працівник", "恩人 ēnrén благодійник" тощо. Слова-терміни такого роду розглядаються лінгвістами в аспекті їхнього побутового, повсякденного чи професійного вживання і відповідним чином інтерпретуються. Ряд таких напівтермінів відкритий: "社会集团 shèhuì jítuán соціальна група", "民族仇恨 mínzú chóuhèn міжнаціональна ворожнеча" та може бути легко продовжений. Спірність статусу як наслідок семантики і форми "проміжних" лексем чи лексем, вжитих у невластивому контексті робить їх частим предметом досліджень лінгвістів, юристів та експертів (任学良, 1981, с. 78).

Використання юридичної термінології поза спеціальним контекстом свідчить про те, що певна частина термінології є консубстанційною. Консубстанційні терміни – це дефініції, які одночасно присутні у різних професійних мовах, та виражають при цьому специфічні професійні поняття. Наприклад: лексема "人 rén – особа" є консубстанційною оскільки як термін вживається в граматиці – "人称 rénrēng особа" (граматична категорія дієслова та займенника), а також в юриспруденції – "自然人 zìránrén фізична особа" та "法人 fǎrén юридична особа".

Зауважимо, що ці терміни як сприяють розумінню нормативно-правових текстів так і створюють певні труднощі, оскільки часто їх використання призводить до нерозуміння змісту написаного через

відмінність у словниковому складі та визначеннях, що містяться в словнику термінології. В юриспруденції як в інших сферах застосовується унікальна термінологія, яка вживається лише в даній сфері. Наприклад: 国库 guókù – казначейство; 变造国库券或者国家发行的其他有价证券, 数额较大的, 处三年以下有期徒刑或者拘役, 并处或者单处二万元以上二十万元以下罚金。 Той, хто змінює казначейські векселі або інші цінні папери, випущені державою, якщо сума є відносно великою, карається позбавленням волі на строк не більше трьох років або кримінальним арештом, а також штрафом у розмірі не менше 20 000 юанів, але не більше понад 200 000 юанів.

刑事责任 xíngshì zérèn - кримінальна відповідальність 凡在中华人民共和国领域外犯罪, 依照本法应当负刑事责任的, 虽然经过外国审判, 仍然可以依照本法追究, 但是在外国已经受过刑罚处罚的, 可以免除或者减轻处罚。 Будь-яка особа, яка вчинила злочин за межами території Китайської Народної Республіки і несе кримінальну відповідальність згідно з цим Законом, може бути притягнута до кримінальної відповідальності згідно з цим Законом, навіть якщо вона була судима в іноземній країні, але якщо вона вже отримала кримінального покарання в іноземній державі, покарання може бути звільнене або пом'якшене. ;. У правовій сфері під терміном "法律实体 fǎlǜ shí tǐ – суб'єкт права" мають на увазі особи, держави, різні організації, органи тощо. 法律实体是指法律体系内部用来调整主体交往关系中具有目的或目标性 权利和义务内容的法律。 没收 mòshōu – конфіскація; 承担民事赔偿责任的犯罪分子, 同时被判处罚金, 其财产不足以全部支付的, 或者被判处没收财产的, 应当先承担对被害人的民事赔偿责任。 Злочинці, які підлягають цивільно-правовій відповідальності і одночасно засуджені до штрафу, якщо їх майна недостатньо для сплати всієї суми, або якщо вони

засуджені до конфіскації майна, вони спочатку несуть цивільно-правову відповідальність перед жертва.

法律实体 fǎlǜ shítǐ – суб'єкт права; 民事主体的人身权利、财产权利以及其他合法权益受法律保护, 任何组织或者个人不得侵犯。Особисті права, право власності та інші законні права та інтереси суб'єктів цивільного права охороняються законом і не можуть порушуватися будь-якими організаціями чи особами.

Під юридичною особою розуміється суб'єкт права, що використовується в рамках правової системи для коригування змісту цілеспрямованих або цільових прав та обов'язків у комунікаційних відносинах суб'єкта. Особою може бути громадянин або суб'єкт господарювання (установи, організації), який має правоздатність та дієздатність. Особи можуть виступати у двох формах: юридичної та фізичної.

Суб'єкт права застосовує, використовує право. "法律实体 fǎlǜ shítǐ – суб'єкт права" як термін, має галузеве, вузькоспеціалізоване значення і застосовується лише в юриспруденції. Існує також інша класифікація юридичної термінології залежно від сфери її застосування:

- термінологія правової доктрини;
- термінологія юридичної практики

Абсолютна більшість термінів, що використовуються в юридичній документації, надходить із нормативних актів або доктринальних джерел. Специфіка мови інших правових актів здебільшого відображена у застосуванні мовних кліше, різних стійких словосполучень, які термінами не є: 裁定如下 cáidìng rúxià – суд ухвалив наступне..., суд визначив наступне.

Через необхідність враховувати терміни, що не отримали широкого застосування в юридичній документації, проте є термінами юридичної галузі, була створена така класифікація:

- термінологія правозастосовних актів;
- термінологія інтерпретаційних актів;

➤ нормативно-правова термінологія.

Належність до певної галузі права є іншим параметром при класифікації юридичної термінології, який дає можливість відносити лексеми до класу загальноюридичної чи галузевої лексики (значення галузевих термінів можуть бути адекватно зрозумілі лише у підсистемі відповідної галузі права)

Висновки до 3 розділу

Отже, після проведення аналізу ми можемо зробити висновок, що більшість таких термінів не становить перешкоду для ефективної професійної комунікації в рамках правової системи, оскільки контекст в більшості випадків допомагає зрозуміти та вибрати відповідне значення. Проте, відсутність чітких критеріїв для розрізнення омонімії та полісемії ускладнює процес складання словників - загальних і спеціалізованих, одномовних і двомовних.

Однією з ключових характеристик китайської юридичної термінології є її мультидисциплінарний характер, пов'язаний з великим обсягом термінів. За масштабами юридична термінологія перевершує багато інших терміносистем китайської мови.

ВИСНОВКИ

1. Після вивчення слів як "термін", "термінологія", "терміносистема" та "термінологічне поле" у сучасній лінгвістиці, ми прийшли до висновку, що термін - це слово або словосполучення, яке має свою спеціальну використовуваність у певній галузі знання. Слово отримує своє значення в межах лексичного поля, в якому воно вживається. Тому ми досліджували такі явища, як групи слів, значення слів та їх зв'язки у сучасній лінгвістиці.

2. Ми досліджували поняття юридичних термінів та їхню класифікацію. Виявилось, що юридичні терміни - це спеціальні слова або словосполучення, які використовуються для точного позначення правових понять. Їх вживають у законодавчих актах, правових документах, науковій літературі та інших юридичних контекстах.

3. Більшість дослідників виділяють три основні групи термінів: загальноновживані терміни, спеціально-технічні терміни та спеціально-юридичні терміни.

4. Ми провели класифікацію юридичних термінів за галузевою приналежністю, наприклад, терміни конституційного права, адміністративного права, цивільного права, сімейного права та кримінального права.

5. В сучасній китайській мові існує чотири основні типи творення нових термінів: атрибутивний тип, копулятивний (сурядний) тип, дієслівно-об'єктний тип та суб'єкт-предикативний тип.

6. Дослідження в галузі юридичної термінології дозволило нам виявити специфічні методи аналізу та систематизації понять і явищ. Ці методи стали теоретичною основою нашого дослідження і допомагають розуміти лінгвістичні особливості юридичних термінів.

7. Під час вивчення особливостей юридичного дискурсу в китайській мові ми прийшли до висновку, що цей дискурс має свої особливості в лексичній та граматичній структурі.

8. Використання обраних методів дослідження дозволяє розкрити морфологічну будову юридичної термінології, виявити продуктивність різних способів утворення слів і проаналізувати семантичні явища, які можуть бути системними (антоніми) або несистемними (синоніми, полісемія), що спостерігаються в сучасній китайській правничій термінології.

9. Варто зазначити, що юридична термінологія сучасної китайської мови характеризується різними методами словотворення, які часто поєднуються між собою. Наприклад, використовуються афіксальне словотворення, утворення термінів-словосполучень та термінів-складнопохідних слів.

10. Під час дослідження ми виявили найпродуктивніші афікси, які використовуються в юридичній термінології сучасної китайської мови. Деякі з них включають 者 zhě, 民 mín, 员 yuán, 长 zhǎng, 权 quá, 法 fǎ та інші. В

11. Вивчаючи процес термінотворення в сфері юридичної термінології сучасної китайської мови, ми помітили, що значна кількість термінів є кальками, тобто запозиченими з інших мов, що свідчить про тенденцію до використання нових іноземних понять у юридичній термінології.

12. Практичне значення нашого дослідження полягає, передусім, у можливості використання його результатів при створенні багатомовних галузевих словників. Крім того, воно може слугувати теоретичною та практичною базою для комплексного вивчення структури та семантичних характеристик інших термінологічних систем у сучасній китайській мові.

恢复

在社会动态发展和国际关系传播的现阶段，社会关系的规范在实践中表现为法律术语的多样性；换句话说，公共行动的全球化影响了立法的统一。规范性法律行为的数量每天都在增加，因此需要一个统一的概念和术语标准化系统，以便能够对这些行为的文本提供一致的正确理解。这一问题在国际接触期间尤为突出，因为各国的法律制度可能因文化或法律传统、地理位置等而有所不同；在创建多个语言分支词典、翻译和学习外语时也会发生这种问题。这类情况造成了我们毕业论文题目选择：“现代汉语法律术语：派生、语义和功能”。

本研究的相关性是由于汉语法律术语系统的现代术语研究趋势，这需要定期研究，以确定某些术语形成过程，从而确定现代汉语法律术语发展和丰富的主要方向。关联性还在于现代汉语术语研究的总方向，即分支术语发展过程中的语言因素研究，这也是因为需要将某一专业学科的所有术语作为一个单独的词汇语义系统进行研究，以便从理论上证实欧洲通用语言的术语化问。

本研究的目的是确定现代汉语法律术语的结构、语义和功能特征。

研究材料为《中俄法律词典》和中华人民共和国法律行为文本（即《中华人民共和国宪法》、《中华人民共和国民事诉讼法》和《中华人民共和国民法典》）。

本毕业论文包括引言、三个部分和结论。

引言充实了选题及其相关性，界定了研究的目的、对象、主题、研究方法，突出了该研究的科学新颖性、理论意义和实用价值，指出了实际使用的材料，明确了答辩中的任务和规定。

第一部分“汉语法律术语研究的理论基础”重点介绍了现代语言学在不同系统语言材料上研究法律术语的主要成果，描述了汉语法律术语系统的形成过程和现状，分析了法律术语中同义词的分类。

第二部分“现代汉语法律术语研究的方法论基础”分析了研究中使用的语言学方法。

第三部分“现代汉语法律术语的结构和语义特征及其功能特点”界定了构词的主要方式，考察构词和词缀等构词手段及其在法律术语创造中的作用，确定了法律领域复合词和词缀词的主要构词模式，定义了分析构词类型的方法。

结论对研究结果进行了整理和总结。

我们分析了术语研究的方法，考察了术语、术语系统等概念的基本定义。我们分析了“法律术语”的基本概念及其分类的理论基础。我们得出的结论是，大多数研究人员区分了三大类：1) 常用术语；2) 专用技术条款和 3

) 专用法律条款。法律术语是一个系统，它归结为个人的社会分类和个人之间产生的财产关系，以及确定和规范这些关系的文件和机构。

我们进行了词汇和语义分析，描述了汉语法律术语的主要语义现象（同音、多义、同义、反义词）；强调了所研究的术语单位在汉语法律术语体系中的功能特点。

参考文献清单是语言学和术语方面的科学著作清单，是本研究的理论基础（项目总数为 117 项）。

本研究的理论意义在于深化现代汉语语言学中的术语命名理论，包括研究现代汉语法律术语的结构和语义特征的结果。同时在确定汉语法律术语产生的主要方式和相应术语体系进一步发展的趋势。

本研究的实用价值主要取决于将其在词典编纂领域的研究成果应用于行业词典的编纂。

分析了现代汉语法律术语的现状、结构和语义。借助所选择的研究方法，揭示了法律术语的形态结构的特征，以及各种术语形成方法的表现；阐述了现代汉语法律术语中系统性（反义词）和非系统性（同义词、多义词）语义现象的特点。

关键词：术语、术语系统、法律术语、现代汉语、派生。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Гуревич І.С. І. Зограф. К. (2015) Хрестоматія по історії китайської мови, 203 с.
- Даниленко С., Гальона О. (2016) Політико-економічні пріоритети Китаю в Центральній Азії. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. ,121 с.
- Калашник Л.С.(2017) Методичні рекомендації з курсу «Теорія та практика перекладу (китайська мова)» ,239 с.
- Кіктенко В. О. (2018) Історія українського китаєзнавства (XVIII – початок XXI століття),341 с.
- Кірносова Н. А. (2019) Засади транскрибування китайської лексики українською мовою . Сходознавство. № 45–46. ,290 с.
- Кратко М. (2018) Проблеми української наукової мови. Вісник Національного університету “Львівський політех”. Луцьк: Волинський державний університет ім. Лесі Українки ,452 с.
- Лисиченко Л.А. (2019) Багатозначність у лексико-семантичній системі: структурний, семантичний, когнітивний аспекти Л.А.Лисиченко. Х.: Видавнича група «Основа».,272 с.
- Любченко Т.Н. (2016) Практичні підходи до технічного перекладу. Т.Любченко Теорія і практика перекладу. Вип. 17,201 с.
- Мороз М. Ю. (2021) Класифікація юридичної термінології в сучасній китайській мові. «Ad orbem per linguas. До світу через мови»., Київ: Вид. центр Київського національного лінгвістичного університету,107 с.
- Нікітіна, Т. Н. (2018) Граматика китайського публіцистичного тексту,423 с.
- Підлипінський В.(2017) Китайсько-український політехнічний словник В. Підлипінський, В. Петренко За ред. В. Бусела .523 с.

Рижков А. Г. (2017) Юридична термінологія китайської мови: Структура та семантика. Київ: Інститут сходознавства ім. А.Кримського НАН України,372 с.

Туровська Л. В., Симоненко Л. О. (2016) Терміни та номени в науково-технічній сфері. Українська термінологія і сучасність, (6), Київ: Вид. центр КНЕУ,225 с.

任学良 (1981)。汉语造词法。中国社会科学出版社。

冯志伟 (2011)。现代术语学引论。商务印书馆。

吕叔湘 (1982)。中国文法要略。商务印书馆。

张弓 (1963)。现代汉语修辞学。天津人民出版社。

王希杰 (1983)。汉语修辞学。北京出版社。

葛本仪 (2007)。现代汉语词汇学。山东人民出版社。

China legal dictionary – TransLegal. (1989). TransLegal.
<https://www.translegal.com/dictionary/cn/>

中华人民共和国刑事诉讼法. (2018). 中华人民共和国最高人民法院 公报.
<http://gongbao.court.gov.cn/Details/11aaa996a59f5824912be62d3dfa0d.html>

中华人民共和国民法典 . (2020). 全国人民代表大会.
<http://www.npc.gov.cn/npc/c30834/202006/75ba6483b8344591abd07917e1d25cc8.shtml>

俄文法律文书和法律术语的翻译原则 . (2015). 中俄法律网.
http://www.chinaruslaw.com/CN/fleyfy/2009515115855_229595.htm